

SVn

Energietransitie in Friesland

Meer regie en lokaal eigenaarschap

Lokale energiecoöperaties beschikken over weinig middelen. Dus een zonnepark overnemen behoort meestal niet tot de mogelijkheden. Behalve in Friesland waar het Fûns Skjinne Fryske Energij (FSFE) en de Samenwerkende Heerenveense Energie Coöperatie (SHEC) sinds kort samen eigenaar zijn van het drijvende zonnepark De Dolten bij Oudehaske.

Het FSFE is opgericht om bij te dragen aan de duurzaamheidsambitie van de provincie Friesland. Het fonds wordt gemanaged door SVn en e3 Partners en stelt financiële middelen beschikbaar aan projecten op het gebied van duurzame energie en energiebesparing. De SHEC is een samenwerkingsverband van vier energiecoöperaties in de gemeente Heerenveen. Gezamenlijk zijn de coöperaties in staat om de grotere energieprojecten in de gemeente beter op te pakken.

Lokaal eigendom

Gerard Adema is mede-initiatiefnemer en bestuurslid van SHEC. Hij benadrukt: de samenwerking met FSFE op De Dolten is van groot belang voor andere lokale energiecoöperaties. 'In het Klimaatakkoord staat het streven naar minimaal 50 procent lokaal eigendom in hernieuwbare energieprojecten. Maar het probleem is: lokale coöperaties hebben het geld niet dat daarvoor nodig is. Dat is niet alleen in Friesland zo, ook elders in het land worstelen veel energiecoöperaties hiermee.'

Pieter van der Berg is fondsmanager bij FSFE. 'De toegang tot financiering van een coöperatie als SHEC is beperkt,' zegt hij. 'Je hebt een partij nodig om het risico te dragen. Commerciële financiers zijn misschien bereid de helft van dat risico te dragen omdat ze in een uitwintraject hun geld toch wel terugkrijgen. Maar bij die andere helft neemt het risico toe. Ze zijn niet bereid om daar achtergestelde financiering voor in te brengen. In zo'n geval heb je dus een energiefonds als FSFE nodig.'

Voor in de trein

Met een lening van het FSFE kan een lokale coöperatie belangrijke stappen zetten in de energietransitie, zoals SHEC met De Dolten. Het geld dat het fonds beheert, is afkomstig van de provincie. Zoals gezegd, zijn SHEC en FSFE samen eigenaar van De Dolten. Van der Berg: 'Daartoe hebben we een bv opgericht, waarin SHEC voor 51 procent aandeelhouder is en FSFE voor 49 procent.' De voordelen van deze constructie zijn groot. Adema: 'Inkomsten komen lokaal ten goede in plaats van aan commerciële partijen of buitenlandse ontwikkelaars.'

Die voordelen worden nog groter wanneer je als energiecoöperatie bij de ontwikkeling van projecten betrokken kunt zijn en risicodragend kapitaal kunt inbrengen. Adema: 'Dan heb je veel meer regie over wat er wordt ontwikkeld, hoe het past in de omgeving, hoe het eruit komt te zien, hoe je biodiversiteit kunt stimuleren. Je zit zelf voor in de trein en bent niet afhankelijk van de vraag of je in het laatste wagonnetje mag stappen.'

Waardevolle input

Van der Berg en Adema kijken tevreden naar wat ze samen op De Dolten hebben bereikt. Van der Berg: 'FSFE heeft veel expertise in huis. We hebben kennis van de techniek en een groot netwerk in Friesland. We bieden meer aan dan alleen het verplaatsen van het geld. We ontwikkelen en participeren mee. Zo'n rol kan een reguliere bank niet pakken.' Die input is heel waardevol, zegt ook Adema: 'Bij de aanschaf van De Dolten hebben we een aankoopproces van een jaar doorlopen met BayWa, het Duitse moederbedrijf van GroenLeven. Dat is best een opgave. Het is fijn dat je dat met elkaar kunt doen.' ■